

SZARVASI UJSÁG.

Hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre 2 frt. 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési pénzek, egy a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra ezimzendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 20 kr.

HIRDETÉSI DIJ:

Minden egyes szó után 100 szóig 2 kr.
Azontúl 1,5

Kiemelt, diszkrét s körzettel ellátott hirdetésekért természet szerint, minden négyszög centimeter után 3 kr. számítatik. — Allandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik. Hirdetések az Árpád, irodalmi és nyomdai intézetbe küldendők.

A gőz és az inség.

Ki meri az égiháboru jólékony hatását tagadni, noha egyeseket halálra sujt?

Igy vagyunk a gőzzel is.

Midőn a gőz — e fiatal óriás — századunkba belépett, nyitva hagyta maga után az ajtót és utána sompolygott egy még nagyobb óriás — az inség!

Midőn a gőz a pénz szolgálatába lépett, gépekkel illusztrált gyárak emelkedtek mindenütt.

Hanyatlásnak indult a kézimű, és számtalan mesterember, számtalan napszámos, — kézművesnek nem akadt más támasza, mint a — koldusbot.

Az óriás legyőzte ugyan a törpéket, de győzelme — Pyrrhus-győzelem volt!

Méhében fogamzott a kommunizmus!

Annyian fogják balul fel a kommunizmus theoriáját, hogy feladatunkul tüztük ki, azt eredetiségében bemutatni.

Sokan azt hiszik, hogy a kommunisták minden vagyon és birtok felosztását akarják, mit igen helyesen hasztalanának tartanak; mert, ugy mondják, csakhamar meggazdagodik megint a szorgalmas, csakhamar ott lesz megint a hanyag, a tékozló, hol a felosztás előtt volt s így tudj az Isten, hányszor kelle-ne osztozkodni!

Igen ám, ha ezt akarná a kommunizmus.

A kommunizmus sokkal radikálisabb eszközök-hez nyul.

El akar törülni minden magánvagyon és magánbirtokot, és következő alkotmányt életbe kívánja lép-tetni:

Plebiscit utján választassék egy kormány, mely a földi javak megszerzésére szükséges munkát az állam tagjai közt tehetségeikhez mérten ossza el.

Azaz: mindenki tanulja és művelje azt, mire hajlama, ösztöne, hivatása, tehetsége van.

Az egyik művelje a földet, a második készítsen eszközt; egy harmadik ruhát, egy negyedik építsen házakat, megint mások foglalkozzanak tudományos buvárlatokkal, könyvek írásával, (ki rosztat csinál, skarnitzli-gyártónak neveztetik ki az országos lekvár-raktárba) orvoslással, csillagászattal, tanítással.

Az így szerzett vagyon és javak felett a kormány intézkedik, és elosztja tagjai közt a jogegyenlőség ér-telmében.

A kormány épít lakházat s ellátja a legkényel-mesebb butorzáttal, mit a luxus és pompa csak nyujt-hatnak.

A kormány alapít nevelő intézeteket, melyekben a növendékek egyenlően neveltetnek és oktattatnak.

A kormány gondoskodik a legizletesebb ételek és italokról, könyv és képtárakról, ruházatról, fürdő-ről, zene és színházról, egy szóval mindenről, mi az életet kellemessé és élvezetessé teszi.

Az élet élvezeteiben mindenki egyenjogu:

Ha a munka ideje letelt, oda ül a mesterem-ber, a költő, a földműves a bölcsész mellé; mindenki egy arányban élvezheti az élet anyagi és szellemi gyö-nyöreit; nem lesz senkinek gondja sem magára, sem övéire, minthogy mindent az államtól kap.

Igy majd a család, a tulajdon, a magánbirtok meg-szűnnek, s a vagyon elestével elesik a büntettek fogal-ma is.

Miután senki sem fog jobbal, szebbel, többel birni, mint akárki, nem fog eszébe jutni senkinek sem, hogy lopjon, csa'jon vagy raboljon, s csakis a dicsvágy, job-bat teremteni mint más, s az által magának a közlisz-teletet megszerezni, lesz az ember törekvése és cseleke-deteinek rugója. Az így tervezett társaság alapköve a munkásság volna, mely nem vagyonszerzés célja, ha-nem szent kötelesség, cultus volna, isteni szolgálata azon elvnek, melyen az állam léte, fennállása alapul.

A pénz értéke, sőt fogalma elesnék: minthogy nem volna venni vagy eladni való.

De vas szigorral, despotikus kényszerrel örködnék a kormány, hogy minden polgár kötelességét teljesítse.

A dologtalanság, a hivalgás halállal volna büntetendő.

Ki nem dolgozik, annak nincs joga élni, élvezni. Ki hozzá nem járul a produkcióhoz, az részt nem vehet a konsumcióban!

Igy fokozódnék a produkció, szaporodnának, nemesbűlnének az évi javak, mivel, hogy mindenki a műveltség színvonalán állana és senkit sem nyomna az élet fenttarthatásáért való gond, a létérti küzdelem. Mindenki legnemesebb akarata, szándéka, ereje fejlődhetnék, érvényre juthatna.

E rendszer hirdetői, védelmezői (élükön Lassalle) belátták, hogy az ily állami és társadalmi alkotmány nem terjeszkedhetik nagy távolra és sok tagra, s azért el is vetették a mai nemzet-államok mai határszabását s az összes emberiséget kisebb gazdasági-járásokra, úgynevezett kommunákra (községek) osztották fel, melyek egymással való közlekedésükben viszonyos szükségleteiket kölcsönösen kiegyenlítik.

E theoria azonban keresztül nem vihető; mert: ha a kenyérkeresés szükségessége s az ebből kifolyó vagyon-szerzés szenved nem sarkantyuzná többé az embert a dolgozásra, azonnal beállana nála a természetben fekvő restség és téllenségre való hajlandóság; fellázadna a munkásság, a lidércz-nyomás gyanánt rásulyo-

sodó általános foglalkozás vastörvénye ellen, s csakhamar a kormány az általános forradalom, előtt látná magát.

E theoria csak akkor lesz keresztülvihető, ha minden ember emberi eszménykép lesz, ki nem azért dolgozik, mert korbáccsal fegyverkezett hajdu áll háta mögött, hanem ki engedelmeskedik a törvénynek a törvény kedvéért.

A párisi kommun, mely ez eszméket fogantatni akarta s annak szomorú története vérfürdői és lángzöpaival tévmentes; bebizonyítása volt annak hogy a mai emberi nem nem érett még az ily eszmékre és — tegyük csak bátran hozzá — nem is lesz az soha, míg csak fel nem épül a rajongók akla.

Továbbá bizonyították a párisi kommun kihágásai és kegyetlenkedései, hogy legtávolabban ezen eszméktől azok állanak, kik apostolainknak vallják magukat, kik tüzzel-vassal szeretnék hirdetni, mint Mohammed az akkorán csodabogarat.

Hiába; nem rázhatjuk le nyakunkról a szentírás örökre készített elévülhetlen és elavulhatlan vasjarmát: „Orczád verejtékével egyed a te kenyeredet” Azaz: a kenyér hiánya, nélkülözhetlensége szoritson, kényszerítsen a munkára.

Tehát munkára fel!

Keressen kiki eleget magának s övéinek, és nem lesz szüksége, vágya a máséra!

Bizzék mindenki önerejében és ne várjunk mindent az égtől, honnét épen akkor, midőn áldást várunk, menykő szokott lecsapni!

T Á R C Z A

Passió dalok.

I.

En megbocsátom azt a könnyet
Mely e sorokra hull;
Nem gondol a szív börtönére,
Hiszen megszabadul.

Én megbocsátom szertezüzött
Megcsalt szerelmemet;
Hisz' a végtelen szeretet vár
Ream a föld felett.

Én megbocsátom ifjuságom
Vak éjét, bánatát,
Hisz' a mi vár tul a halálon:
Az örök ifjuság.

És megbocsátom siromat mely
Ifjan takar be majd,
S e tűnő lélek megbocsát es
Bocsánatért sohajt!

II.

Anyát szeret a zsenge gyermek,
Kedvest az ifjuság . . .

És akinek már senki sem jut —
Övé a nagy világ.

Árvát szeressen a ki árva,
Bűbánatot a bú . . .
Nemes a megtört, eltiport szív,
Vagy kétszer nyomoru.

III.

S én elmegyek. Még omlik a köny,
Hanem a szív nyugodt.
Szívembe' a nap szelid fénye
Mely félig lenyugodt.

Én elmegyek. Bús mosolyommal
Csupán azt kérdezem:
Ki öltözik majd gyászba értem,
Kit áldjon meg kezem?

Én elmegyek. És a világot
Nem áldom, átkozom,
Csakhogy a sirba' béke várjon,
Azért imádkozom!

Gáspár Imro.

Munkára fel s mindenki elégedett lesz, s a haza is virulni fog.

Viruljon is és tápláljon munkás lelkes honfiakat!

A hivalgók, az ingyen élni akarók, testét pedig vesse ki a föld, lelküket a ég!*

Z. K.

Csarnok.

A fehér és piros rózsza háboru,

Shakespear III. Richardjában.

— Molnár Györgytől. —

— Vége. —

A piros rózsza párt leverése után Margit királyné fiával, Eduárd herceggel Frankonba menekül XI. Lajos királyhoz, kitől segélyt kér férje megmentésére és a trón visszafoglalására de Warwick IV. Eduárd kéréje megnyervén Lajos király huga — Bonának kezét, Margit királyné nem kap segélyt a franciáktól.

Midőn a házassági szerződést írják, hírnök jó Angliából és leveleket hoz, melyek Eduárdnak Grey ladyvel történt házasságát tudatják. XI. Lajos bosszúra támad e hirre, maga Warwick is megszegyenülve, bosszút liheg; Lajos e esűf játékot megtorolni akarván, Margit királynénak sereget ígér melyet Angliába hajózzon; Warwick elveti fehér rózsáját és a piros rózsza pártjára áll. Az eszélyes Margit királyné, hogy Warwickot egészen magához kösse, fiát, Eduárdot eljegyzi Warwick idősebb leányával, kit az ifju herceg, a trónutód, nőül is vesz. Nagy sereggel indulnak Angliába, hol Eduárd király ezalatt vig nászéjeket töltve dobzódik és saját testvéreivel is összetűz neje miatt, mert választását öcsesei sem helyeslik; György el is hagyja bátyát, Rikárd nem, ő marad, mondja:

„Messzebre tör e szív; én maradok,
Nem Eduárdért, de a koronáért.“

Változó szerencsével dül ismét a polgárháború a fehér és piros rózsza párt közt, míg végre Warwick, a nagy hős el-esik a Barnet-i csatatéren; Margit királyné és Eduárd herceg a francia segéd hadakkal későn érkeznek már s a Tewkesbury síkon őket is leveri a fehér rózsza párt; Margit és Eduárd herceg foglyul esnek, Eduárdot, VI. Henrik fiát, York három fia leszúrja revanche-ból, atyjuk és kis testvérük Rutland megöletéseért, Margit királynét pedig száműzik. Az előrelátó Rikárd Margitnak sem akar kegyelmezni és a midőn Margit, fia fölött jajgatva, így kiált:

„Oh öljetek meg engem is!“

Rikárd e szókkal rohan rá:

„Biz isten megteszem!“

és megakarja ölni, de Eduárd nem engedi.

„Mért éljen s szóval töltse be a földet?“

kiáltja dühödten Rikárd és félvén, hogy a buja lány Eduárd VI. Henriket is életben hagyja, Györgynek, bátyjának e szokat susogja:

„Király bátyánknál, Clarence, ments ki engem;

Londonba mégyek fontos ügy miatt:

Mielőtt ti jöttök, új hirt hallotok.“

és bátyja kérdésére, hogy mit? reszkető dühvel csak ezt feleli?

„A Tower! a Tower!“

és lázas sietséggel elrohan. Eduárd király nem látva Rikárdot, kérdi, hová tűnt: Clarence mondja:

„Sietve ment Londonba s úgy hiszem,

Vérvaesorára készül most a Towerban.“

„Rögtön tesz ő, ha mi eszébe jut“,

feleli rá és Eduárd király, — Rikárd mély jellemzésére!

És Rikárd oly sebesen, mint a sas, — csap le prédájára; Londonba terem és a Tower egyik börtönébe toppan, melyben a már megöszült szelid lelkű VI. Henrik király szenved.

„Üdvöt, mylord“, — mondja Rikárd Henrikhez, ki imigy felel reá:

Báli vezércikk egy jótékonycélu bálra.

Szóval asszonyom, akár hogy esürjük-esavarjuk a dolgot, csak oda jutunk, hogy kegyeteknek minden eselménye jótékony. Hanem asszonyom ne feledje el azt, hogy én a kegyetek jótékonyágának nem vagyok éppen nagy hódolója. A modern jótékonyágot sok esetben — nem mindig — én csak olyan kedvező alkalomnak, ürügynek tekintem, melyet a mi hölgyeink mohón fognak fel azért, hogy ábrándjaik, álmaiknak tárgya teljesülhessen: igen bájos nagysád, kegyetek tánczolni akarnak minden áron és az éppenséggel egyre megy akár a bukovinai magyarok Istenének nevében (templomot értek) akár a kutyabagosi árvizsujtottak, vagy végre városunk szegényeinek javára tánczolni is önök.

A földolog minden esetben az, hogy jól mulassunk.

És vallja meg nekem őszintén asszonyom, hogy amikor reggel felé a bűvös-bájos táncz után a cotillon alatti édes suttogásnak kéjes mámorával hajtja le kegyed fürtös fejét a duzzadozó párnákra: akkor legkevésbé sem jutnak eszébe például a kutyabagosi árvizsujtott szegények szenvedései, hanem igenis édes szenderbe merül el csakhamar és az álom röpke szárnyai elragadják nem Kutyabagosra, hanem igenis ama magas, érdekes arezu szöke ifju felé, aki amaz ódeskés szavakat sugta fülébe, amelytől nagysád bóbítás fejéskéje olyannyira megzavarodott.

Pedig édesem, bocsanat e bizalmas megszólításért — magácska amilyen jótékonynak mondják, éppen olyan hálát-

lan is. Avagy későbbben, amidőn kosszas szerelmi turbékolás után ama magas, érdekes arezu szöke ifju boldog kis felesége lett kegyed, — jutottak e eszébe a szegény kutyabagosi árvizkárosultak?!

Ugye hogy nem?!

Pedig lássa magácska minden szerencséd azoknak a kutyabagoboiaknak köszöni.

Nem akarja érteni?! Majd megmagyarázom.

1-ör: Ha a kutyabagosiak jobban vigyáztak volna a rákszentferenczegyházagotai töltésre, akkor azt a Tisza át nem szakította volna.

2-or: Ha a rákszentferenczegyházagotai töltésen a Tisza árja át nem tört volna, akkor a kutyabagosiak nem lettek volna földönfutókká.

3-szor: Ha a kutyabagosiak nem lettek volna földönfutókká, akkor mi nem rendeztünk volna bálát az ő segélyezésükre.

És nos drága asszonyom?

4-er: Ha mi nem rendeztünk volna bálát 1879. év február elsején, akkor kegyednek nem is lett volna alkalma ama magas, érdekes arezu szöke ifjuval — most már kedves férjével — megismerkedni, aki akkor véletlenül átutazott városunkon és véletlenül nézett fel a bálba.

Lám, hogy megjutalmazza az Isten a jótékonyágot; tehát rajta mulassunk . . . akarom mondani legyünk jótékonyak! Ez a legokosabb, mert a szükölködőknek is jut belőle valami és mi is jól mulatunk, ami népiesen annyit jelent:

— — — — —
 Jó Rikárd és jó ördög egyre megy;

— — — — —
 Mi új halált hoz szívre Roscius?

— — — — —
 Azt jöslöm én, sok ezere.

— — — — —
 Megkeserülök születési órád.
 Baljóslatú baglyok huhogtak akkor
 Varjú sivitott gyászokot hirdető,
 Ebek szükköltek, fiákat tépe szélvész,
 A kürtő ormán holló guggola,
 Szarkák esörögtek visszas hangzavarban.
 Anyád anyakinnál többet érezett,
 S mégis kevesbet szült anyai reménynél;
 Ocsmány, időfien tömeget, minő
 Ama nemes fa egy gyümölcse sem.
 Midőn születélt már fogad vala,
 Annak jelöl, marni jösz ide;
 S ha mind igaz, mit hallék e kívül,
 Azért jövé

„Elég proféta! Halj meg, míg beszélsz!”
 sivitja erre Rikárd és szavait torkába fullasztva átszúrja
 Henrik királyt.

„Le a pokolba! s mondd, én küldtelek,
 Ki nem szeretett, félt s könyörült soha”,
 dörgi Henrik király elszálló lelke után borzasztó amenként!
 Majd ördögi kedélyvel magába sötétlen elmerülve, így beszél
 saját lelkével:

— — — — —
 — „Való igaz, miről Henrik heszél:
 Gyakorta monda, emlékszem, anyám,
 Lábbal előre jöttem a világra.
 Vajon sietni nem volt-é okom,
 S vesztökre törnöm, kik jogunk' bitolják?

„Hogy a kecske is jóllakik és a káposzta is megmarad.”
 Kezeit csokolom;

* * *
 Leányka: „Van szerencsém Czirok ur, az imént Önt éppen a jótékonyaságról hallottam beszélni és hogy az ige ne legyen csupán írott malacz (tollhiba) . . . akarom mondani írott malaszt . . . kérni fogom: . . . (a bájos leányka egy tuszat sorsjegyet vesz elő) Czirok ur: (hebegve) Igen igen, értem bájos kisasszony, sorsjegyek nemde? hanem csak szerényen, böles mérséklettel kívánok élni velük, a szívem ugyan melegen dobog a szegény szükkölködőkért, hanem méltoztatik tudni én csak tiszteletbeli díjtalan segédjegyző jelölt vagyok. Veszett kupán, és biztosítom, hogy ha nagybirtokos volnék, akkor vennék nagysádtól egy egész kocsiderék sorsjegyet, hanem így . . . ne tessék felejtetni, hogy a francziában a zsebet úgy híjják, hogy la pös, ami magyarul annyit jelent: hogy a zseb . . . Leányka: Áh, ah uram, az ön szívének dobogásától ugyan éhen halhatnak a szegények; persze egy kis klub-rira, ferblire, trabukóra, billardra, zwickern, monoclira, hozenträger, börszianer, lakk, klakk és frakkra telik bővében, hanem a szegény szükkölködők . . . Czirok ur: Hogyan drága kisasszony kegyed talán szinte egyik bájos harezosa a nőemanti-patióknak, hogy bennem ilyen erősen támadja meg a férfiak évezredes kiváltságait? Kegyed bennünket pazarlóknak és amellet szükköblüeknek és nevez; emleget britanikat ferblit, lakkot és frakkot?! Ah édes nagysád egészen megfélekedzik a női divatmániáról, a chigon, einlag, muff, puff nagy válasz-

A bába bámult, asszonyhad sipított:
 „Jézus segély; ni foggal született!”
 És úgy születtem: nyilván mutatá ez,
 Hogy mardosó, morgó eb legyek.
 Ha testem az ég hát így formálta: lelkem
 Egyenlő félszeggé pokol tegye.
 Testvérem nincs, nincs egy testvér vonásom,
 S szeretet, ez égi szó az ősz fejeknek,
 Csak a hasonlók lelkében tanyázzon,
 Bennem ne! Én csak én vagyok magam.
 Chlaréncé, vigyázz! elzáród a fényt előlem!
 Sötét napot hozok read ezért;
 Jóslatokat sugdosva szerteszőrok,
 Hogy Eduárd remegjen éltiért,
 S hogy meggyógyuljon, haládot leszek,
 Henrik király s hercege halva már;
 Rajtad a sor! aztán a többiek.”

Győztes IV. Eduárd Londonba siet nejehez, ki egy figyermekkel ajándékozta meg; Eduárd öcseseit az ujszülött megcsokolására szólítja föl és szeretetökbe ajánlja; Rikárd ily szókkal öleli a csecsemő herceget kebléhez:

„Hogy termő fadat szeretem, legyen
 E csók bizonyosság, a gyümölcsnek adva.
 (magában) Így csokolá meg Júdás mesterét,
 S kiálta: „üdv!” bár azt gondolta: „átok!”

A York-ház napja felragyog újra a fehér rózsá diadalában és béke van fejedelmi sarja, koronás IV. Eduárd király udvarában!

. Töltsük az időt
 Vig szini játék, pompa dísz között,
 Udvarhoz illő kedvtelésekül.
 Kürt, dob riadjon! Ég veled, bubánat!
 Hiszem, tartós lesz örömünk utánad*,
 mondjad Eduárd és vidám, zajos dözöket csap. Rikárd tá-

téku creplisék, mollok franczia battistok, szalagok, legyezök, 1, 2, 3, 4, 5, gombos keztyük, atlasz, ripsz, selyem, bársony, tartatán, princesse ruhákról, amik egy egész tudományos szótárt képeznek, hanem azért egy szusszanásza el tudja mondani egy jól nevelt hat éves kis leány. Bizony higye el drága nagysám, hogy a ménkü sok eziczoma sok fejtörést ad ám a kedves papának és vallja be őszintén hogy apácska azalatt, míg ez a gyönyörű moll ruha elkészült, a melyben ön olyan bájos — erős durr-hangon monologizált és talán valami menydörgös menkü-félet nagyon is ki lehetett venni. Szóval . . .

Leányka: Szóval uram, belátom, hogy nem szabad egymásnak szemrehányást tennünk. Vétkesek vagyunk mindkettén, kérem tehát uram néhány sorsjegyre is tessék pazarolni, meglássa ezerszeresen visszafizeti az Isten!

Czirok ur: Kérek tehát 3 darabot.

Leányka: Ön eldobja magától a szerencsét uram, ha csak 3 darabot vesz, mert három darabnak az ára a jó Isten által bizonyára ezerszeresen visszafizetve csak 600 forint, míg öt darabé . . . Czirok ur: Ezer forint nemde, éppen két esztendei fizetésem; de hátha a jó isten nem tartja meg a fizetési temirust?

Leányka: Akkor is megmarad Önnek az a boldog öntudata, hogy jótékony volt és ez üdvezítő tudat.

Czirok ur: (Szomorúan, lehorgasztott fővel nyúl zsebeibe) Igaz szép kisasszony (keserűen) megmarad a jótékony-ság boldogító tudata.

Kezeit csokolom! (Szökik.)

~~~~~
 Bácskay Albert.

vol marad a béke élvezetől, gyilkos terveket, kohol fejében, és kezével gyorsan végrehajtja.

„Mi sem vagyok, míg minden nem leszek”, kiáltja sötét lelkében és ördögi kedéllyel pokoli munkájához fog.

Hirek.

— **A szarvasi** regale-közbirtokosság lelépő képviselője a következő jelentést bocsátotta közre: Az 1872. szept. 22-én, illetve ismét 1874. május 11-én tartott közbirtokossági közgyűlésből a regale-pénztár kezelésével azon ideig lettünk megbízva, míg a regaleváltság iránt a törvényhozás intézkedni fog. Miután a kitűzött cél elérése, az állam súlyos pénzügyi viszonyai miatt messze jövőre lett elodázva, ily alakban nyert mondhatumunkat, 1878. decz. 6-án 191. sz. a. egyhangulag hozott határozattal, a tisztelt választó közönség kezébe letettük. Ennek folytán — a bennünk helyezett bizodalmat hála-lasan megköszönve — sáfarkodásunkról következőleg számolunk be. A pénztár állapota volt a megvizsgált számadások nyomán: Járandóság 1873-ik évben 77,802 frt 19 $\frac{1}{2}$ kr., Befizetés 33,501 frt 83 $\frac{1}{2}$ kr., Hátralék 44,300 frt 36 kr. Járandóság 1874. évben 78,276 frt 25 $\frac{1}{2}$ kr. — Befizetés 24,385 frt 44 kr. Hátralék 53,890 frt 81 $\frac{1}{2}$ kr. — Járandóság 1875. évben 122,948 frt 05 kr. Befizetés 51,714 frt 91 kr. Hátralék 71,233 frt 14 kr. — Járandóság 1876. évben 75,061 frt 19 $\frac{1}{2}$ kr. Befizetés 26,147 frt 30 kr. Hátralék 48,913 frt 89 $\frac{1}{2}$ kr. — Járandóság 1877. évben 92,896 frt 29 $\frac{1}{2}$ kr. Befizetés 26,539 frt 78 $\frac{1}{2}$ kr. Hátralék 66,356 frt 51 kr. Az 1878-ik évben az idő rövidsége miatt a számadás meg nem vizsgálthatván, a naplók és főkönyvek szerint, a bevétel készpénzben és kötvényekben 142,297 frt — krt, kiadás 106,072 frt 81 krt tett. Maradvány 36,224 frt 19 kr, mely is megtalálhatik: Az 1571. sz. takarékpénztári betéti könyv szerint tőkében 10,286 frt 49 kr. Készpénzben 448 frt 61 kr. Per alatt lévő igen régi követelésekben 25,479 frt 09 kr. Ezen utóbbi követelések, melyek a főnebbi kimutásokban is szerepelnek, kezelésünk előtti időkből származtak, s bár ilyenekből többeket behajtanunk sikerült, ezen utóbbi szám már csak névlegesnek mondható s kevés hián behajthatlanná vált. Regale-jövedelmi osztalékot két ízben juttattunk, 1875. és 1878. évben, egy-egy egész telek után hetven frttal és pedig 355 $\frac{1}{2}$ sossio és 868 zsellérház után 32,480 frtot összesen két ízben 64,960 frtot adtunk. A pénztárt tetemesen igénybe vette az építkezés is. Ugyanis a ledölt vámház helyére egészen új épületet állítottunk; a „Farkas”-hoz címzett vendégfogadót csaknem egészen újból építettük fel, a többi vendéglőket s egyéb épületeket lényegesen kijavítottuk, és a nagyhidat s a gáton levő három kis hidat szintén tetemes javítással jó karba helyeztük. A nagyhidra vonatkozólag meg kell említenünk, hogy az a közel jövőben egészen újból lesz építendő. Az adó, a jövedelemhez képest emelkedett. A pénztár e czímen az 1877. évben 1569 frt 86 krt, az 1878. évben pedig már 2740 frt 22 krt szolgáltatott ki. Feladatának és egyik fő teendőjének tekintette az alóljegyzet képviselője, a pénztárt illető ingatlanság vitás kérdésének tisztába hozatalát. E végből a T. megyei bizottsághoz fordult s közbenjáró küldöttséget kért, hogy a közlegelői holdaktól elvont ölekből származó s a város körül közvetlenül elterülő föld birtok viszonya szabályozva legyen. És ez sikerült is. Békésmegye küldöttsége jelenlétében 1875. évi ápril 13-án, a regale közbirtokosság s a város közönsége részéről a birtokelkülönzési és szabályozási okirat ki-

áltatott, s az — Békésmegye bizottságának 1875. május 10-én tartott közgyűlésében 194/876 B. gy. sza. helyben hagyatván megerősített. Ezen jogi cselekmény azt eredményezte, hogy a közbirtokosság tulajdonául 499. (1100 □ öllel mért) hold földterület jutott, mely is a regale-pénztár javára hasznó-bérbeadással hasznosítottatik. A telekkönyvi átírás még folyamatban van. Végül megemlítendőnek találják még azt, hogy a Körösi gőzhajózás előmozdítása czéljából a „Petőfi” gőzhajó tulajdonosai részére tíz évre szóló özölppénz-mentességet biztosítottunk, ez által városunkat az országos gőzhálózatba bevonnán. Működésünket — több vonásaiban — jelen jelentésünkben röviden előadván, többi cselekményünk a megörökített jegyzőkönyvekben foglaltatik. Kelt Szarvason, január 24-én 1879. Tisztelettel Kellár János, elnök. Klenk József, alelnök. Thury János pénztárnok, Tabajdy Sándor, Melis György M., Nyemcsok Márton, Melis György Gy., Benczúr István, Kováts János, Erneszt János, Csonka Pál, Szimka János, Vajgely Mihály, Darabos György, Opauszki Mátyás, Bankó György, Tóth Pál, Bankó Pál, Borgulya János V. Sonkoly Márton Komár Mihály, Kováts András Ty., Roszik György, képviselői tagok. (Maglóczky András és Sznyda Pál elhaláloztak) Gabányi F. Gusztáv, jegyző.

— **A szarvasi** takarékpénztár üzletforgalmi kimutatása 1878. év január 1-től — december 31-ig már elkészítve, a napokban fog a részvényeseknek szétküldetni. A takarékpénztár múlt évi üzletforgalma egy millió kilenczven három ezer kétszáz kilencz forint 84 krra rug.

— **A nőegylet és ovoda**-egylet tegnap tartá közös bálját nagyszámu közönség részvétele mellett. A táncvizgalom tombolával volt összekötve, melyen igen csinos és értékes tárgyak sorsollattak ki. A táncvizgalom, kedélyi és anyagi sikere tekintetében egyként megfelelt a hozzá kötött várakozásnak.

— **A pénzügy**-ministerium kegyes volt a szarvasi nő- és ovoda-egylet bálján rendezett tombola-játék után járó kincstári illetéket elengedni; miről a nevezett egyletek távirati uton lettek értesítve.

— **A jégén** élénken folyik a „jég sport” városunkban is. Koresolyázók serge lepi el a sík pályát, élvezve ez idegedző mulatság kellemeit. Városunk szépei közül a jég sport évenként több és több „műkedvelőt” hódít, sőt mi több, a napokban egy pórnő is megkísérté a koresolyázást, nem csekély meglepetésére a rendes publikumnak, mely tetszés nyilvánításokkal kísérte az eléggé ügyes fordulatokat.

— **Járdánk**, édaczára a több ízben kiadott és hangoztatott hatósági rendeleteknek ma sem tisztítottak, s a legesekélyebb olvadásnál sárfészekké válnak. Egy kis erélyt kérünk az illetékes közegek részéről!

— **Hymen**. Mikolay János derék polgártársunk leányát f. hó 4-én vezeti oltárhoz Szrenka György szarvasi iparos.

— **Keménytűz**. ütött ki múlt vasárnap délben a városházánál a járásbiróság helyiségében, hol a kályha-lyukban vigyázatlanul sok fa volt összehalmozva, mely a kályhából kipattogó szikrák által lángra kelve, ennek folytán a nem eléggé tiszta kémény is kigyulladt. A gyorsan érkezett segély azonban csakhamar minden komolyabb bajnak elejét vette.

— **A Körözs** városunk alatt apadóban van. A jelenlegi vizállás, a nagyhídi vízmérete szerint 17 és $\frac{3}{4}$ -ed láb.

— **A Békésmegyei** régész-egylet gyulai muzeumanak tevékeny igazgatója, id. Mogyoróssy János ur természettani osztályt akar berendezni a muzeumban, mi végből felhívja a megyei vadászatkedvelőket, hogy az elejtett érdekesh szárnyas és emlős vadakból egy-egy példányt alkalmaslag hozzá juttatni sziveskedjenek.

— **A Szeghalom** alatti jégtorlaszokat a Berettyón a kormány rendeletéből közelébb dynamittal fogják felrobbantani. A dynamit elhelyezését Zubovics Feodor fogja egy buvárksszülék segítségével foganatosítani.

— **Gyulán.** Januárhó 25-én az ifjuság fényes bálát rendezett a megyeház termében a megyei kórház javára. A tánczvigalom reggeli 7 óráig tartotta együtt a mulató közönséget.

— **A mezüherényi** kaszinó e hó 3-án saját könyvtára javára tánczvizalmat rendez a „Nagy vendéglő” termében.

(z) **Békés-Szentandrason** jan. 26-án dr. Csáp József megválasztott községi orvos tiszteletére a Nép körben rendezett bankett igen szépen sikerült. A 76. terítékű asztalnál vidáman folyt a társalgás. A pohár köszöntések — természetes — nem hiányoztak. A pártoskodásból eredt viszályok ez uttal elenyésztek, a mennyiben a különböző pártbeliek szívélyesen társalogtak egymással, így e bankettnek — az ismerkedésen kívül — az a haszna is volt, hogy ez által a testvéries egyetértés helyre állott.

— **Halálkozás.** Mely részvétet keltett városunkban Potocky Gedeonnak január hó 31-én történt gyászos elhunytja. A tevékeny ifju élet kora sirba-döltét a szerető szülőken kívül fiatal özvegy s számos jó barát gyászolja. A kaszinó-egylet szorgalmas titkársját veszté el az elhunytban, ki az emésztő testi szenvedések sulya alatt sem szűnt meg a társadalomnak munkás tagja lenni egész haláláig. — Legyen könnyű a föld porai felett, s övéi keservét enyhítse a közrészvét. — A család részéről következő gyászjelentés bocsáttatott ki: Potocky Gedeonné szül. Télessy Irén mint özvegy; Potocky Elek és neje, Dr. Télessy József és neje mint szülék; Potocky-Domaniczky Franciska, mint nagyanya; Potocky Franciska férjezett Czedik Edéné, Antonia, Ilona, Antal, Mária; ifjabb Télessy József, Jenő, Jenke, Jolán és Kálmán mint testvérek, mélyen szomorodott szívvel jelentik Pataki Potocky Gedeonnak élete 26-ik, boldog házasságának 2-ik évében f. év januárhó 31-én est 9 órakor hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei f. hó 2-án d. u. 4 órakor fognak a r. kath. szentegyház szertartásai szerint a régi sírkertben örök nyugalomra téletni. Az engesztelő szentmise áldozat f. hó 3-án d. e. 10 órakor fog a mindenség urának bemutatni. Szarvason, 1879. évi februárhó 1-én. Béke lengjen porai felett!

POLITIKAI LÁTHATÁR.

A novi-bazári kerület megszállású csapataink által katonai körökben elterjedt hírek szerint csak Albrecht főherceg tavaszi szemle ntja után történik meg, mikor a tábornagy bejárja Boszniát.

A közeli napok legérdekesebb politikai eseményét képezi a francia köztársaság elnökének Mac Mahonnak az elnöki állásról januárhó 30-án történt lemondása. Ugyanaz nap este a köztársasági kongresszus elnöké Grevyt választotta meg Chanzy ellenében 336 szótöbbséggel. Hir szerint Gambetta a kamara elnökévé fog választatni.

Az 1879-ik évi magyar államkölttségvetést az országgyűlés pénzügyi bizottsága már összeállította. E szerint a deficitre 24,520,274 frt lett előirányozva, minek folytán a tavalyihoz képest, 1,717,876 frttal emelkedett.

Az orosz török békeszerződés aláírása, újabb hírek szerint a napokban várható. A porta már elrendelte a török helyőrségnek visszavonását Miriditából és a katolikus albánok földéről.

Könyvészet.

Uj könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten, újabban megjelentek és hozzánk beküldettek: „Olesó könyvtár” 59—70. füzete. Tartalma: 59. füzet: Dayka Gábor költeményei. Füzve 20 kr. 60. füzet: Bácsmegecinek gyötrelme. Németből átdolgozta Kazinczy Ferencz. Bevezetéssel és jegyzetekkel Heinrich Gusztávtól. Füzve 30 kr. 61. füzet: Buljba Tárász. Beszély. Irta Gogoly Miklós. A második javított kiadás után oroszából fordította Alnási László. Füzve 30 kr. 62. füzet: Irene. Szomorujáték öt felvonásban. Irta Kisfaludi Károly. Először adatott Pest városa színházában május 25. 1824. Füzve 30 kr. 63. füzet: Kupeczky János. Irta Zsilinszky Mihály. Füzve 20 kr. 64. füzet: Zrinyi. Szomorujáték öt felvonásban. Irta Körner Tivadar. Németből ford. Szemere Pál. Körner Zrinyijéről. Bírálát Irta Kölesey Ferencz. Füzve 40 kr. 65. füzet: Ódák. Két kötetben. (1794—1804.) Irta Csokonay Vitéz Mihály. Füzve 20 kr. 66. füzet: Regék és mesék. Irta Andersen. Fordította Milesz Béla. Füzve 30 kr. 67. füzet: Kisfaludi Károly. Vig beszélyei. Füzve 40 kr. 68. füzet: Egy pár kis faczipó. Beszély. Irta Ouida. Angolból ford. Belényesi Gábor Füzve 40 kr. 69. füzet: A Buzavirágék háza. Beszély. Irta Theopriet. Francziából ford. Ujkéri. Füzve 30 kr. 70. füzet: Mózes küldetése. Irta Schiller. Fordította Jurany Gersztáv. Füzve 20 kr. Találmányok könyve. Ismeretek a kézműipar- és műipar mezejéről. A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium megbízásából átdolgozta Freesky János. 31, 32. füzet. (IV. kötet, 1. 2. füzete.) Ára füzve 80 kr. Tartalma: A mindennapi élet chemiája. — Bevezetés. — Szerves elemek. — Szerves vegyületek. — Szerves savak. — Szerves aljak. — Táplálkozási anyagok. — Az őrés. — A malmok szerkezete. — A malomkövek. — Hengermalmok. — A kásamalmok. — A sütés. — A liszt és kenyér chemikai tekintetben. — A kenyérsütés. — Az élesztős sütemény. — A sütökemence. — A gyurógépek. — A cukor. — Történelmi adatok. — A cukornád. — A répacukor. — A répacukorgyártás. — A derítés. — A szűrés. — Az elpárolás. — A nyers cukor. — A juhar-cukor. — A czirokecukor. — A pálmacukor. — A forrázatok. — A kávé. — A kávéceserje. — Kávéültetvények. — A kávéital készítése. — A czikoria. — A thea. — A chinai théa. — A théaceserje természete s ápolása. — Elbánás a levelekkel. — A théalevél chemiai összetétele. — A théa élettani hatása. — Más országok théapótló szereit. — A kakao csokoládé. — A kakaofa termesztése. Az itt közölt tartalomjegyzék eléggé ajánlja a „Franklin-társulat ez újabb kiadványait, melyeknek egy mivel magyar család asztaláról sem kellene hiányozniok. Közönségünk s főgymnásiumi ifjuságunk bizonyára sietni fog ez igen olesó jeles kiadványok beszerzése körül.

Tarkaságok.

A szép órának gyarló mutatója. Valaki szép órára tett szert s azt mindenfelé mutogatta. Egy alkalommal emberére talált. Ez is megnézte az órát minden oldalról: szép biz ez, ugymond, kár, hogy mutatója nem sokat ér.

A fecsegő. Nagy lakoma volt s egymáskoz préselve ültek az emberek, de volt köztük egy fecsegő, kinek taglejtéseit alig bírta szomszédja parirozni: végre a hadonászó is észrevette kiállhatatlanságát s így mentegette magát: ugy össze van az ember itt szoritva, hogy azt sem tudja, hová tegye a kezét. — Legjobb lesz, tegye a szájára — felelé megkínzott szomszédja.

Egy biztosító társulat igazgatójához beállit egy ember.

— Uram! én önöknél 10,000 forintig vagyok biztosítva, holnap meglövöm magam és önök feleségemnek kifizetik a biztosított összeget, de én önnek egy üzletet ajánlok; fizessen ön nekem most mindjárt 5000 forintot és én nem lövöm meg magam.

Gazdasági tudnivalók.

A melegágyak készítéséről. A melegágyak készítését már január hó vége felé rendszeresen meg kell kezdeni, gondoskodván egyszersmind arról is, hogy a még netalán beálló zordabb időjárásra elegendő készletünk legyen az utómelegítésre szükséges ló trágyából. Az ezen időtájt elkészített melegágyakba észszerűen lehet bevetni a virágkel, kalaráb és káposzta jókori fajtáit, vagy ugyanezeknek őszi palántul szolgáló fajtait; — murek, holnapos retek, vagy korai káposzta és a saláták több nemei pedig kiváló haszonnal vethetők már ez időtájt. Kevésbé meleg, vagyis lótrágyával vegyes növényi korhadékból készült ágyakba, sóskát, petrezselymet és porulaccát ültethetni.

Legalkalmasabb helyül jelölendő ki a melegágyakra a kert legszárazabb, napos s az ártalmas északi vagy keletészaki szelektől védett pontja, mely amennyire csak lehetséges, valamely épület vagy kerítés által volna határolandó.

Sokan leszokták ejteni a melegágyakat a földbe mintegy 90 centiméternyire, mely által azt hiszik, hogy a melegítőül alkalmazott anyagok is tovább tartják meg hőmérséküket. Mindezáltal ez nem áll, mert jöllehet maga a melegítő trágya ily módon szárazabban marad; mégis a leejtés által származott mélyedésben rendszerint felgyűl a víz s ez épen az ellenkező hatást gyakorolja a trágyára, mint a minőt várni kellene, t. i. azt alig 2-3 nap alatt teljesen alkalmatlanná teszi a további melegítésre.

Legjobb azért csak földszint rakni a melegágyat, s a következőleg eljárni:

A friss lótrágya előbb nagyobb esomóba hártandó össze hogy annak legkisebb részeeskéi is egymástól mintegy fel és át melegedjenek. Egészen meleg ágyak minden ablakára elég egy-egy taliga trágya, mérsékeltbekre ennek fele.

8 nap múlva, midőn a trágyacsomó már kellőleg átmelegedett, meglehet kezdeni a rakást, — ellenesetben azonban tanácsos várni — mely egyszerűen a trágyának jól egybekevert s a földön elterítése és letapodásából áll. 90 centiméter magasságban pedig a deszka láda arra illesztendő.

Ha a trágya talán nagyon száraz volna, s ez által a meleg kifejlésre szükséges erjedési folyamat vagy épen nem, vagy csak igen kis mérvben mutatkoznék, szükséges azt mérsékeltlen megöntözni is, mely a megkívántató erjedést elősegíti.

A deszka ládak oly formán készítendő, hogy azok oldalai alul csak 30, felül pedig 40 centiméter magasak legyenek. E ládak a melegágy kellő közepén zsinóregyenes és vízszintes fekvő helyzetbe tételnek le. Ez megtörténvén, belülről egészen az üveget tartó párkányig apró trágyával megtöltendők s a szükséges üvegfedelekkel befedendők.

Az ekként befedett melegágy 8 napig nyugodtan hagyandó, mivel ez idő alatt már megkezdődött a trágya erjedése, eszerint a melegkifejtés folyamata; átvizsgálendő ez alatt, ha valjon egyenlően történt e minden részen az átmelegedés s csak ezután leendő a szellőztetés a legteltesebb mérvben foganatosítandó.

Vigyázni kell még, hogy a szellőztetés se eszközöltessék jókor, csakis midőn már meggyőződés szerzetett arról, hogy az egész trágya csomó minden részében átmelegedett, — mivel különben az idő előtti szellőztetés is nagyban hátráltatja a trágya erjedési folyamatát, nemcsak, de sőt azt meg is szakasztja.

Mihelyt a trágyagőz kifejlése megszűnt, a melegágy is teljesen késznek mondható, s a szükséges célra felhasználható.

Hidegágyak hasonló módon készítettnek, csak hogy — mint már fentebb is említettük — a trágya egyenlő rész növénykorhadékkal keverendő. Legjobbnek tartatik a bükk levél korhadéka, melyet azonban az erdei fák tövén található pompás korhanyföld is teljesen pótol.

A trágya felváltásra használt anyagul szálasabb trágyát kell alkalmazni, mely legezészerűbb ha nem csak tisztasági, de okszerűségi szempontból is deszkákkal borítottatik be; hidegágyaknál pedig még szükséges, hogg a váltótrágya soha a ládak magasságát el ne érje, mivel megeshetnék, hogy ez által az ágy melegebb lenne.

A föld feltöltését és alkalmazását mindenki tudni fogja, legfellebb megjegyezhetjük: miszerint azt jó kerti s mindenemű tisztátatlanságtól ment — esetleg átrostált — porhanyó feleségből kell választani.

S ezzel elmondtunk mindent, mi a melegágyak készítése körül lényegesnek nevezhető.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **SIPOS SOMA.**

Nyilt-tér.

Figyelmeztetés.

Alólirott közhírré teszi, miszerint ügyvédi irodájában **Szarvason**,

pénz-kölcsönök

kisebb s nagyobb összegekben, betáblázás mellett eszközölhetők.

Krecsmárik Pál

köz- és váltóügyvéd Szarvason

Van szerencsém tudatni a t. nagyérdemű közönséggel, hogy lakásomon a Velki-féle házban mindenféle női és férfi **czipők**, oebellastin, lack és mindennemű bálí czipők a legjutányosabb áron kaphatók.

Tisztelettel

Kohn B. A.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

HIRDETÉSEK.

POLLAK HENRIK

divatáru raktárban Szarvason,

a legujabban érkezett

különösen

a jelen farsangi idényre

nagy választéku tartatánok, creplisek, mollok, francia battistok, különféle szalagok, legyezők, szarvasbőr és glace keztyük egy, két és három gombosak, báli virágok, legujabb divatu férfi- és női nyakkendők, különféle chiffon, oxford és creton ingek, galérok, manchettek.

Ezeken kívül ajánlatnak a legfinomabb flanellek, szines és fekete liszterszövetek, pique és szines barchetek, különféle chiffon vásznak és cretonok.

A legjutányosabb árak biztosítása mellett.

Ház-eladás.

Néhai Korbuly János

piacztéri sarokháza

Szarvason szabadkézből eladó.

Bővebb felvilágosítást ad Lengyel Sándor Szarvason s Korbuly István (Mácsán u. p. Kurtics, Aradmegye.)

Egy vagy két, jó házból való fiú tanonczúl felvétetik

Rablóczky Pál

fűszer-, norinbergi- és rövidáru kereskedésében

Csongrádon.

Értekezhetni LÉVAY IMRE urnál Szarvason.

Minden concurencziát felülmul
a nálam levő fűszer, norinbergi és divat czikkek
raktára

a farsangi idényre

czérna tüllanglais és brüszeli csipkék minden szélességben, selyem, ripsz és mindennemű divatos szallagok, rüsek, a legfinomabbig glacé és szarvasbőr kesztyük a legkitünőbb minőségben 2, 3, 4, 5, 6, 8 és 9 gombosig, báli virágok, legyezők és zsinórok női és férfi galérok, mancssetták, ingek, nyakkendők dús választékban és minden e szakmában vágó czikkeket eszállított árak mellett ajánl a t. uri világ figyelmébe

Wolfmann Mina és Jakab.